

Opinia Komitetu Regionów w sprawie korekty wytycznych w sprawie regionalnej pomocy publicznej

(2006/C 31/07)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając decyzję Parlamentu Europejskiego z dnia 21 kwietnia 2005 r. o zasięgnięciu opinii Komitetu w zakresie „Korekty wytycznych w sprawie regionalnej pomocy publicznej”, zgodnie z art. 265 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską;

uwzględniając decyzję swojego Przewodniczącego z dnia 19 maja 2005 r. o zleceniu Komisji ds. Polityki Spójności Terytorialnej opracowania opinii na ten temat;

uwzględniając dokument konsultacyjny w wersji elektronicznej z DG ds. Konkurencji w sprawie przeglądu wytycznych pomocy regionalnej;

uwzględniając komunikat Komisji „Trzeci raport w sprawie spójności gospodarczej i społecznej” (COM (2004) 107 końcowy);

uwzględniając wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA RADY ustanawiający przepisy ogólne w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, COM(2004) 492 końcowy — 2004/0163 (AVC) oraz inne wnioski rozporządzeń Komisji Europejskiej dotyczące Funduszu Spójności, COM (2004) 494 końcowy — 2004/0166 (AVC) i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, COM (2004) 495 końcowy — 2004/0167 (COD);

uwzględniając swoją opinię w sprawie „Trzeciego raportu o spójności gospodarczej i społecznej” (CdR 120/2004 fin) ⁽¹⁾;

uwzględniając własną opinię w sprawie „Budowanie wspólnej przyszłości — wyzwania dla polityki oraz środki budżetowe rozszerzonej Unii w latach 2007-2013” (CdR 162/2004 fin);

uwzględniając wnioski ze szczytów Rady Europejskiej w Barcelonie i Göteborgu, gdzie Państwa Członkowskie zgodziły się na rozwiązanie kompromisowe zmniejszenia poziomu pomocy państwowej w UE, ukierunkowując ją na obiekty stanowiące przedmiot wspólnego zainteresowania, włączając w to spójność ekonomiczną i społeczną;

uwzględniając swój projekt opinii (CdR 77/2005 rev. 1) przyjęty dnia 29 kwietnia 2005 r. przez Komisję ds. Polityki Spójności Terytorialnej (sprawozdawca: **Vicente ALVAREZ ARECES**, Przewodniczący Regionu Asturii (ES/PES));

a także mając na uwadze, co następuje:

- 1) Artykuł 158 Traktatu WE określa cel spójności następująco: „W celu wspierania harmonijnego rozwoju całej Wspólnoty, rozwija ona i prowadzi działania służące wzmocnieniu jej spójności gospodarczej i społecznej.” Poprzez artykuł III-220 Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy cel ten został poszerzony o wymiar terytorialny.
- 2) Mimo że w Traktacie WE pomoc państwowa uznawana jest na ogół za czynnik zakłócający konkurencyjność ⁽²⁾, pomoc regionalna usprawiedliwiona jest faktem, że jest ona zarezerwowana dla określonych regionów i ma na celu ich rozwój ⁽³⁾.
- 3) Istnienie ram normatywnych dla pomocy państwowej o kierunku regionalnym może stanowić cenny instrument, który przysłuży się przywróceniu równowagi w ramach dystrybucji dochodów i bogactwa na terytorium UE, w kontekście europejskiego projektu ekonomiczno-społecznego. W ten sposób stworzona zostanie lepsza baza dla trwałego rozwoju gospodarczego.
- 4) Pomoc dla regionów stanowi czynnik, który — wprawdzie nie jako jedyny — wpływa na rozmieszczenie inwestycji. Zjawisko delokalizacji przedsiębiorstw ma miejsce zarówno na europejskim rynku wewnętrznym, jak i na poziomie globalnym. Interwencję władz publicznych, za pośrednictwem środków państwowych, należy rozpatrywać z dwóch perspektyw: w kontekście europejskim oraz z punktu widzenia zjawiska globalizacji.

⁽¹⁾ Dz. U. C 318 z 22.12.2004 r., str. 1.

⁽²⁾ Artykuł 87 Traktatu WE

⁽³⁾ Dyrektywy w sprawie pomocy państwowej o kierunku regionalnym (98/C74/06), Dz. U. C 74 z 10.3.1998 r.

- 5) Aby osiągnąć cele z Lizbony i Göteborga, środki pomocy dla regionów mogą stanowić odpowiedni instrument przyczyniający się do równomiernego rozwoju polityki przemysłowej na terenie całej UE oraz do osiągnięcia trwałego wzrostu wraz z utworzeniem miejsc pracy o wysokiej jakości.

przyjął następującą opinię na 60. sesji plenarnej w dniach 6-7 lipca 2005 r. (posiedzenie z dnia 7 lipca):

I. Stanowisko Komitetu Regionów

1. Uwagi ogólne

KOMITET REGIONÓW

1.1 **uważa**, że z perspektywy stosowania się do celów spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej określonych w art. 158 Traktatu ustanawiającego WE, pomoc państwowa dla regionów jest instrumentem, który władze publiczne mogą wykorzystać w celu rozwinięcia polityki gospodarczej i handlowej. Zaakceptowane uprawnienia władz publicznych powinny być koordynowane, aby uniknąć zwiększenia nierówności między państwami i regionami;

1.2 **uważa**, że lepiej ukierunkowana pomoc państwowa powinna mieć trzy jasne cele:

- kompensację niedociągnięć rynku, nie zniekształcając przy tym zasad konkurencji;
- pomoc w zmniejszeniu nierówności między obszarami;
- zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw i obszarów.

Podczas gdy pomoc regionalna okazała się skuteczna dla dwóch pierwszych z wyżej wymienionych celów, co wykazały badania będące w posiadaniu Komisji Europejskiej, trzeci z nich wymagać może bardziej selektywnej pomocy, takiej jak pomoc horyzontalna (badania i rozwój, środowisko, szkolenia, zatrudnienie, małe i średnie przedsiębiorstwa, itp.). Jednakże wszystkie rodzaje pomocy powinny być koordynowane pod względem ich celów i sposobów użytkowania oraz powinny być skierowane na osiągnięcie celów spójności w całej Unii;

1.3 **uważa**, że całość pomocy, którą można przyznać określonej obszarowi powinna tworzyć część planów strategicznych rozwoju regionalnego, w których to pierwszeństwo mają projekty wykazujące wyraźny wpływ na dynamikę jego rozwoju. Pomoc ta, wraz z innymi czynnikami związanymi z gospodarką i handlem, wywiera wpływ na lokalizację firm oraz poprawę konkurencyjności regionalnej;

1.4 **jest zdania**, że polityka spójności osiągnęła w ostatnich latach pozytywne rezultaty oraz że wytyczne w sprawie państwowej pomocy regionalnej, wraz z wytycznymi pomocy wielosektorowej dla najważniejszych projektów inwestycyjnych, pomogły sprostać celom europejskiej polityki regionalnej. Dlatego też rola Komisji Europejskiej w monitorowaniu pomocy przyznawanej przez władze państwowe jest bardzo istotna z punktu widzenia mniej zamożnych regionów;

1.5 **uważa**, że w celu osiągnięcia równomiernego rozwoju pomiędzy różnymi obszarami UE należy zauważyć, że regiony europejskie mogą być podzielone na dwie grupy, w zależności od dwóch głównych problemów, w obliczu których stają:

- regiony, które mają szczególne trudności w osiągnięciu rozwoju gospodarczego oraz celu konwergencji na poziomie europejskim;
- regiony z większym dochodem i poziomem dobrobytu niż te wyżej wymienione, które muszą zwiększyć swoje zdolności konkurencyjne zarówno w odniesieniu do bardziej konkurencyjnych regionów Europy, jak i na poziomie globalnym.

a) Ocena pomocy państwowej w ostatnich latach

KOMITET REGIONÓW

1.6 **zauważa**, że wiele badań wykazało, że w ostatnich latach wielkość pomocy zmniejsza się w mniej rozwiniętych regionach, podczas gdy regiony bardziej konkurencyjne zwiększają wsparcie dla swoich przedsiębiorstw dzięki rozwojowi różnego rodzaju systemów pomocy państwowej, posługujących się pretekstem wyjątków zawartych w Traktacie WE. To wszystko doprowadziło do niepożądanych efektów, zarówno pod względem zauważalnego spadku efektywności pomocy regionalnej, jak i wzrostu całkowitej wielkości wydatków publicznych na pomoc państwową na poziomie wspólnotowym.

b) Zasady

KOMITET REGIONÓW

1.7 **popiera** ogólne zasady przyjęte przez Komisję przy reformie wytycznych w sprawie regionalnej pomocy publicznej, a mianowicie:

- skupienie się na najbiedniejszych regionach (w UE-25);
- konkurencyjność wszystkich regionów zgodnie z odnowioną strategią lizbońską;
- ciągłość wraz z gładkim przejściem od starego do nowego systemu.

Jednak pragnąłby zawrzeć kolejną zasadę:

- komplementarności z przyszłymi programami w ramach funduszy strukturalnych;

1.8 **uważa**, że wytyczne pomocy regionalnej tworzą ramy zasad koordynacji pozostałych przepisów pomocy horyzontalnej i sektorowej oraz służą jako punkt odniesienia dla wielu kwestii często podnoszonych w trakcie stosowania zasad dotyczących pomocy państwowej. Korektę pozostałych instrumentów pomocy publicznej należy przeprowadzić, mając na uwadze spełnienie celu spójności i obniżanie ogólnego poziomu pomocy na szczeblu wspólnotowym, zgodnie z wnioskami ze szczytów Rady Europejskiej w Sztokholmie i Barcelonie;

1.9 **uważa**, że wniosek Komisji, aby włączyć nowych wytycznych pomocy regionalnej do rozporządzenia o zwolnieniu z obowiązku notyfikacji może służyć wyjaśnieniu i uproszczeniu zasad udzielania pomocy państwowej, co jest wysoce pożądane; zaleca jednakże, aby nowe zasady jasno określały kryteria, wymogi i ograniczenia stosujące się do inwestycji podlegających finansowaniu;

1.10 **uważa**, że wniosek włączenia wytycznych UE dotyczących pomocy wielosektorowej dla ważniejszych projektów inwestycyjnych do wytycznych dla pomocy regionalnej pomogłoby w uproszczeniu stosowanych zasad.

c) Nowe progi przewidziane przez wniosek Komisji

KOMITET REGIONÓW

1.11 **zwraca uwagę** na wniosek Komisji dotyczący maksymalnych progów pomocy, oparty na zobowiązaniu podjętym przez Państwa Członkowskie podczas szczytów Rady Europejskiej w Sztokholmie i Barcelonie; uważa jednak, że wniosek ogólnego zmniejszenia progów pomocy przedstawiony przez Komisję w dokumentach konsultacyjnych może nie być zgodny — zwłaszcza w niektórych regionach — z ambitnymi celami strategii lizbońskiej i wysiłkami koniecznymi w ramach spójności, co spowodowane jest skutkami rozszerzenia; uznaje, że zmniejszenie ogólnego poziomu pomocy można by osiągnąć w sposób, który jest bardziej zbieżny z europejskim projektem politycznym, tj. poprzez ponowne ukierunkowanie pomocy ku bardziej selektywnym horyzontalnym kryteriom spójności, jakie zostały ustalone przez Radę Europejską;

1.12 **uważa**, że zmniejszenie maksymalnych progów pomocy powinno być stopniowane, biorąc pod uwagę różne kryteria mające wpływ na regionalny rozwój gospodarczy;

1.13 **uważa**, że Komisja powinna rozważyć kwestię środków przejściowych odnoszących się do pomocy państwowej o kierunku regionalnym, zgodnych z nową sytuacją gospodarczą regionów oraz nowymi celami europejskiej polityki spójności. W ten sposób regiony, które znajdują się w sytuacji przejścia z jednego statusu na inny, mogą liczyć na stopniowe ograniczenia, co pomoże im zaakceptować utratę możliwości wykorzystania pomocy państwa jako instrumentu polityki rozwoju regionalnego;

1.14 **uważa**, że spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną w całej UE osiągnąć można jedynie poprzez stosowanie zróżnicowanego podejścia do różnych sytuacji. W tym

kontekście pomoc regionalna mogłaby pomóc zrekompenzować niekorzystne warunki, które mają miejsce w niektórych obszarach Europy.

Wskaźniki:

1.15 **podkreśla** fakt, że Komisja utrzymuje podział regionów według art. 87 ust. 3 lit. a) Traktatu WE, oparty na PKB, jako sposób ujednoczenia kryteriów i map pomocy z kryteriami przydzielania funduszy strukturalnych;

1.16 **uważa**, że regiony nieobjęte pomocą powinny być sklasyfikowane według ich konkurencyjności. W celu określenia poziomu konkurencyjności można by zastosować inne wskaźniki niż PKB. Należy zadać sobie pytanie, czy włączenie do wskaźników poziomu zatrudnienia w regionach nie byłoby bardziej zgodne z literą art. 87 Traktatu WE oraz celami europejskiej polityki spójności. Komitet przypomina, że w porozumieniu lizbońskim poziom zatrudnienia jest wskaźnikiem ustalonym jako jeden z celów. Niemniej jednak, Komisja powinna przeanalizować opcję wykorzystania innych wskaźników, jak stopień bezrobocia, stopień starzenia się ludności i możliwości w dziedzinie badań i rozwoju;

Dotacja netto/brutto:

1.17 **uważa**, że wniosek Komisji dotyczący oparcia maksymalnych procentów pomocy w przeliczeniu na wartość brutto dotacji (w przeciwieństwie do poprzedniego okresu, kiedy to brano pod uwagę różne systemy podatkowe za pośrednictwem formuły ekwiwalentu dotacji netto (ang. NGE)), zamiast zmniejszyć ogólną wielkość pomocy, jak twierdzi Komisja, zwiększy różnice pomiędzy pomocą, którą otrzymać mogą przedsiębiorstwa, ponieważ bierze pod uwagę systemy podatkowe w różnych krajach, a nie kryteria spójności. Trzeba tu zauważyć, że systemy podatkowe różnią się znacznie pomiędzy 25 krajami UE;

1.18 **uważa**, że potrzeba uproszczenia nie jest sama w sobie wystarczającym powodem wyeliminowania kalkulacji NGE. Uzyskuje się ją poprzez zastosowanie formuły, często używanej podczas obecnego procesu programowania, co nie komplikuje w sposób znaczący zarządzania środkami pomocy. Co więcej, formuła NGE powinna być używana do wyliczenia rzeczywistego wpływu pomocy państwowej na rozwój regionalny.

2. *Obszary, które mogłyby zostać objęte wyjątkami przewidzianymi w art. 87 ust. 3 lit. a) Traktatu WE*

KOMITET REGIONÓW

2.1 **stwierdza**, że Komisja proponuje zmniejszenie maksymalnych pułapów pomocy oraz zróżnicowanie według trzech kategorii PKB per capita, z dodatkami dla małych i średnich przedsiębiorstw; proponuje korektę tego postanowienia w ten sposób, aby ogólne zmniejszenie pomocy państwowej zostało osiągnięte w większym stopniu poprzez skierowanie pomocy na bardziej selektywne kryteria (horyzontalne i odnoszące się do spójności) niż poprzez obniżanie maksymalnych pułapów pomocy;

2.2 **proponuje**, aby mieć wzgląd na różnego rodzaju sytuacje wymagające szczególnej uwagi;

2.3 **wyraża zadowolenie** z ustanowienia przez Komisję szczególnego traktowania regionów peryferyjnych, zgodnie z postanowieniami Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy (włączenie do art. 87 ust. 3, lit. a);

2.4 **stwierdza** jednak, że Komisja nie wzięła pod uwagę szczególnej sytuacji regionów, których uwarunkowania strukturalne utrudniają rozwój, takich jak regiony wyspiarskie, górskie, regiony o niskiej gęstości zaludnienia, wiejskie, nadgraniczne i regiony dotknięte przemianami w przemyśle;

2.5 **wskazuje**, że regiony dotknięte efektem statystycznym rozszerzenia UE, powinny być włączone do postanowień art. 87 ust. 3 lit. a) na czas trwania okresu programowania⁽⁴⁾; przypomina, że cel „Konwergencja” zawarty w nowej polityce spójności Komisji skierowany jest na mniej rozwinięte państwa i regiony, wśród których znajdują się regiony dotknięte efektem statystycznym rozszerzenia;

2.6 **uwaga**, że w odniesieniu do pomocy państwowej powinno się odstąpić od progu w wysokości 75 % PKB per capita dla obszarów dotkniętych efektem statystycznym, podobnie jak robi to art. 5 projektu rozporządzenia ustanawiającego przepisy ogólne w sprawie Funduszy Strukturalnych. W ten sposób zostanie osiągnięta pełna zgodność między celem „Konwergencja”, zbiorem wniosków legislacyjnych Komisji i mapą pomocy regionalnej, gdzie regiony dotknięte efektem statystycznym będą różnić się od innych regionów objętych celem „Konwergencja” tym, że nasilenie pomocy będzie dla nich niższe zgodnie z mniejszymi rozmiarami środków, które otrzymają z Funduszy Strukturalnych.

2.7 W przeciwnym razie regiony te byłyby jeszcze bardziej poszkodowane na skutek włączenia ich do klasyfikacji regionów określonych w art. 87 ust. 3 lit. c) lub lit. a), nie ograniczając się tylko, w ramach obecnych uregulowań dotyczących pomocy Państwa, do wysokości progu procentowego, tak jak to dalej wskazuje punkt 2.12. Ponadto włączenie regionów objętych systemami pomocy zawartymi w różnych ustępach art. 87 Traktatu stworzyłyby problemy przy opracowywaniu dopasowania form interwencji Funduszy Strukturalnych do celu „Konwergencja”.

a) Dodatki dla niektórych regionów:

KOMITET REGIONÓW

2.8 **uwaga**, że powinno się także rozważyć przyznanie dodatków innym regionom dotkniętym niedostatkami naturalnymi, geograficznymi lub demograficznymi:

— obszary wiejskie;

⁽⁴⁾ Jak zostało to określone w opinii Komitetu Regionów w sprawie Trzeciego raportu na temat spójności gospodarczej i społecznej (CdR 120/2004).

— obszary dotknięte przemianami w przemyśle;

— regiony dotknięte poważnymi lub trwałymi niedostatkami naturalnymi lub demograficznymi, takie jak:

— najbardziej wysunięte na północ regiony z bardzo niską gęstością zaludnienia;

— regiony wyspiarskie;

— regiony graniczne;

— regiony górskie.

b) Pomoc operacyjna:

KOMITET REGIONÓW

2.9 **wskazuje**, że obecne wytyczne pomocy regionalnej stwierdzają, że: „W wyjątkowych przypadkach pomoc tego rodzaju może nie być wystarczająca w celu stymulacji procesu rozwoju regionalnego, jeśli niedostatki strukturalne danego regionu są zbyt wielkie. Tylko wtedy pomoc regionalna może być uzupełniona pomocą operacyjną.”⁽⁵⁾;

2.10 **przypomina**, że art. III-220 Traktatu konstytucyjnego odnosi się do okoliczności, które należy poddać ocenie, aby stwierdzić, czy niedostatki strukturalne są „zbyt wielkie”;

2.11 **zauważa**, że wniosek w sprawie nowych wytycznych pomocy regionalnej wyklucza regiony peryferyjne oraz regiony o niskiej gęstości zaludnienia z ogólnego zakazu dotyczącego pomocy operacyjnej. Jednakże nie wspomina się o pozostałych niedostatkach strukturalnych, które dotyczą regiony wyspiarskie, graniczne czy górskie. W przypadku tych regionów o trwałych niedostatkach logiczne jest, aby pomoc operacyjna nie miała charakteru zmniejszającego się i tymczasowego.

c) Pozostałe konsekwencje dla regionów nieobjętych już postanowieniami art. 87 ust. 3 lit. a)

KOMITET REGIONÓW

2.12 **podkreśla** fakt, że przez to, iż dane regiony nie są już objęte postanowieniami art. 87 ust. 3 lit. a), nie tylko zmniejszy się poziom procentowy pomocy, ale również nastąpi utrata dodatków procentowych w wielu strukturach horyzontalnych lub sektorowych. Ponadto utraci się wyłączenie z niektórych zakazów czy ograniczeń, np. w przypadku pomocy operacyjnej, pomocy przedsiębiorstwom znajdującym się w ciężkiej sytuacji, pomocy *ad hoc*, itp.;

2.13 **wzywa** Komisję, aby sprawdziła, czy regiony z niedostatkami naturalnymi, strukturalnymi lub demograficznymi, które nie będą już objęte postanowieniami art. 87 ust. 3 lit. a) mogłyby skorzystać z bardziej preferencyjnego traktowania przyznawanego takim regionom.

⁽⁵⁾ Wytyczne państwowej pomocy regionalnej (98/C74/06), akapit 5 wstępu.

3. Obszary, które mogłyby zostać objęte przez wyjątki przewidziane w art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE

KOMITET REGIONÓW

3.1 **z zadowoleniem przyjmuje** fakt, że Komisja pragnie dostosować odsetek populacji zamieszkującej w regionach objętych art. 87 ust. 3 lit. c) poprzez włączenie wszystkich tych regionów, których nie obejmuje już art. 87 ust. 3 lit. a). Uważa jednakże, że regiony dotknięte efektem statystycznym rozszerzenia powinny, praktycznie rzecz biorąc, być objęte postanowieniami tego artykułu i w związku z tym nie powinny być włączone w treść tego ustępu;

3.2 **ponawia swój apel, aby**, jak stwierdzono w opinii Komitetu dotyczącej Trzeciego raportu w sprawie spójności, „regiony dotknięte efektem naturalnym” (regiony, które nie wchodzą już w zakres art. 87 ust. 3 lit. a) z powodu wzrostu gospodarczego) powinny „mieć możliwość przejścia z art. 87 ust. 3 lit. a) do art. 87 ust. 3 lit. c) na przestrzeni okresu trwania pomocy”. Przejście takie powinno być podobne pod względem stopniowania i intensywności pomocy do przejścia przewidzianego dla regionów dotkniętych efektem statystycznym;

3.3 **uważa**, że w przypadku regionów, które podlegają wyjątkom określonym w art. 87 ust. 3 lit. c) (regionów, które tracą status określony w lit. a)), powinno się rozważyć następujące określone przypadki:

- regiony, które nie będą już objęte postanowieniami art. 87 ust. 3 lit. a) z powodów gospodarczych, po upływie okresu przejściowego, o którym mowa w punkcie 3.2;
- regiony, które oprócz utraty statusu wynikającego z lit. a) są:
 - obszarami o niskiej gęstości zaludnienia;
 - obszarami wyspiarskimi, granicznymi lub górskimi;
 - obszarami wiejskimi oraz obszarami dotkniętymi przemianami w przemyśle;

3.4 **uważa**, że regiony te powinny korzystać z dodatków wykraczających ponad maksymalny próg pomocy ogólnej;

3.5 **uprasza** ponadto, aby obszary dotknięte poważnym kryzysem gospodarczym miały prawo kwalifikować się tymczasowo do korzystania z postanowień art. 87 ust. 3 lit. c). Znajdowałyby to zastosowanie do sytuacji związanych z dużymi działaniami restrukturyzacyjnymi (takimi jak zamykanie dużych przedsiębiorstw, co niesie za sobą utratę wielu miejsc pracy);

3.6 **uprasza** również, aby tymczasowo włączyć w zakres art. 87 ust. 3 lit. c) regiony które są dotknięte jednym z wyżej wymienionych niedostatków i których PKB per capita nie przekracza 100 %, lub w których stopa zatrudnienia jest nienaturalnie niska. Komisja powinna okresowo sprawdzać regionalne wskaźniki ekonomiczne w celu aktualizowania kwalifikacji regionów podlegających pomocy. Komisja powinna sprawdzać okresowo regionalne wskaźniki ekonomiczne, uwzględniając wzrost gospodarczy oraz stopę bezrobocia, w celu aktualizowania uprawnień regionów otrzymujących pomoc według wytycznych pomocy regionalnej;

3.7 **postuluje**, aby zarówno regiony o niskiej gęstości zaludnienia, jak i wyspy niewchodzące w zakres art. 87 ust. 3 lit. a), były traktowane jako regiony z zakresu art. 87 ust. 3 lit. c) i mogły korzystać z pomocy w dziedzinie transportu, która nie byłaby ograniczona czasowo lub stopniowo zmniejszana;

3.8 **uważa**, że różne problemy w każdym z regionów powinny być oszacowywane według rozmaitych kryteriów, aby ocenić potencjał konkurencyjności i rozwoju gospodarczego danego regionu. Pomoc państwowa powinna być udzielana w sposób elastyczny oraz w zgodzie z tymi kryteriami.

4. Obszary objęte celami konkurencyjności regionalnej oraz zatrudnienia

KOMITET REGIONÓW

4.1 **z zadowoleniem przyjmuje** decyzję Komisji, aby przyjąć podejście tematyczne zamiast podejścia opartego na wybranych obszarach geograficznych. Posłuży to do osiągnięcia konsekwencji pomiędzy polityką konkurencji a polityką regionalną oraz celami z Lizbony i Göteborga;

4.2 w odniesieniu do postanowień, według których regiony wyłączone z art. 87 ust. 3 lit. a) i c) kwalifikują się do otrzymania pomocy horyzontalnej, w zgodzie z celami wytycznymi podczas ostatnich szczytów Rady Europejskiej, **ostrzega**, że należy wziąć pod uwagę sytuację gospodarczą oraz różnice terytorialne, aby sprostać celom polityki regionalnej;

4.3 **proponuje** więc klasyfikowanie regionów według ich poziomu konkurencyjności, tak aby pomoc horyzontalna mogła być stopniowana;

4.4 **uważa**, że, aby zapewnić prawdziwą spójność między polityką konkurencyjności a polityką regionalną, nowe wytyczne w sprawie pomocy regionalnej powinny uwzględnić kryteria klasyfikacji terytorialnej regionów nieotrzymujących pomocy, oraz uważa że struktury horyzontalne powinny zostawiać miejsce na korzystniejsze traktowanie regionów o niższym poziomie konkurencyjności, w oparciu o klasyfikację sporządzoną w ramach wytycznych pomocy regionalnej. Korzystniejsze traktowanie mogłoby obejmować dodatki wykraczające ponad progi pomocy przewidziane w strukturach horyzontalnych;

4.5 **zwraca** uwagę Komisji, że w jej ostatnim wniosku dotyczącym maksymalnych progów pomocy regionalnej rozważa jedynie wzrost procentowy dla małych i średnich przedsiębiorstw w regionach niekwalifikujących się. Kontrastuje to ze znaczną redukcją zaplanowaną dla niektórych regionów kwalifikujących się (zwłaszcza dla regionów dotkniętych efektem statystycznym i naturalnym);

4.6 **uważa**, że cele polityki spójności zdefiniowane w Traktacie wymagają zróżnicowanego traktowania zgodnie z aktualnie istniejącymi problemami i sytuacjami; **wzywa** Komisję, aby zdefiniowała zróżnicowane traktowanie dla każdego regionu, według jego poziomu rozwoju oraz konkurencyjności;

4.7 **wskazuje** na przykład regionów nieotrzymujących pomocy, które mają granicę lądową z innym regionem otrzymującym pomoc; **wymaga**, aby w takim wypadku brać pod uwagę nie tylko zróżnicowane, maksymalne poziomy procentowe pomocy między sąsiadującymi regionami, ale również inne parametry, które porównują zdolności gospodarcze i konkurencyjne regionów. Zapobiegłoby to sytuacjom, których nie da się usprawiedliwić europejską polityką spójności;

4.8 **wzywa** do ustalenia pułapów wielkości ogólnej pomocy państwowej według poziomu regionalnej konkurencyjności. Liczbę tę można by określić w odniesieniu do PKB per capita lub do zaludnienia.

5. Pomoc regionalna a struktury horyzontalne

KOMITET REGIONÓW

5.1 **wymaga**, aby została zastosowana pomoc horyzontalna (badania i rozwój, środowisko naturalne, szkolenia, małe i średnie przedsiębiorstwa, itp.) zwłaszcza w regionach z niższym poziomem rozwoju gospodarczego lub konkurencyjności, po to, aby sprostać celom strategicznym wytyczonym na szczycie w Lizbonie i Göteborgu. W tym celu należy położyć szczególny nacisk na koordynację różnych zasad, które regulują pomoc regionalną i horyzontalną;

5.2 **wymaga**, aby zarówno w przypadku regionów otrzymujących pomoc, jak i nieotrzymujących pomocy, rozważyć kwestię dodatków (stopniowanych i w zgodzie ze zróżnicowanymi sytuacjami w regionach) wykraczających ponad progi pomocy określone w wielu strukturach pomocy horyzontalnej, wyróżniając szczególnie ośrodki innowacji technologicznej i pozwalając im na większą elastyczność;

5.3 **uważa**, że pomoc minimalna, pomoc o niewielkim natężeniu lub pomoc o ograniczonych skutkach dla handlu Wspólnoty nie jest w stanie sama przeciwdziałać niskim poziomom rozwoju w określonym regionie. Wręcz przeciwnie, ten rodzaj pomocy może być w większym stopniu stosowany w krajach lub regionach o wyższej zdolności finansowej i w ten sposób o wyższych wskaźnikach dobrobytu;

5.4 dlatego też **proponuje**, aby Komisja zanalizowała i wzięła pod uwagę wpływ tego rodzaju pomocy na rozwój regionalny.

6. Pomoc sektorowa a rozwój regionalny

KOMITET REGIONÓW

6.1 **podkreśla** fakt, że pomoc przyznawana niektórym sektorom wpływa w szczególności na rozwój gospodarczy regionów. Odnosi się to na przykład do pomocy w sektorze transportowym. **Zwraca uwagę** na pomoc dla tanich linii lotniczych czy taniego transportu morskiego, która może pobudzić rozwój regionów o największych problemach gospodarczych, często spowodowanych przez ograniczenia geograficzne;

6.2 **proponuje** poczynić specjalne wysiłki na tym polu, aby skutecznie koordynować całą pomoc, która wywiera wpływ na rozwój regionalny i w ten sposób zapewnić preferencyjne trak-

owanie pomocy sektorowej przyznanej słabiej rozwiniętym i mniej konkurencyjnym regionom;

6.3 **z zadowoleniem przyjmuje** wysiłki Komisji w celu stworzenia ram normatywnych dla pomocy państwowej w odniesieniu do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym. Byłoby także pożądane, aby regiony mniej zamożne oraz regiony dotknięte poważnymi i trwałymi niedostatkami naturalnymi lub geograficznymi miały bardziej preferencyjne struktury dla rozwoju ich własnych usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, jak również dysponowały jasnymi i szczegółowymi ramami dla usług, które powinny być uważane za istotne dla gospodarki, celem wyodrębnienia ich spośród usług pozbawionych takiego znaczenia;

6.4 **uważa**, że zwolnienie z obowiązku powiadamiania o rekompensatach przeznaczonych na opłacanie zobowiązań związanych z usługami publicznymi należy rozszerzyć na usługi użyteczności publicznej odpowiadające podstawowym zadaniom władz publicznych, a szczególnie związane z mieszkaniami socjalnymi, szpitalami publicznymi, systemem edukacji i usługami ogólnego interesu społecznego. Komisja powinna podnieść progi zobowiązujące do zawiadamiania a zawiadomienie to powinno być dokonywane a posteriori. Dzięki temu formalna procedura nie będzie odbijała się negatywnie na świadczeniu koniecznych usług, które, w przeciwnym wypadku, mogłyby zostać sparaliżowane.

7. Rodzaje pomocy

KOMITET REGIONÓW

7.1 **przypomina**, że pomoc regionalna jest przyznawana jako pomoc bezpośrednia dla pomocy inwestycyjnej lub związanej z inwestycyjną pomocą dotyczącej zatrudnienia. Jednakże inne środki wsparcia okazały się wyjątkowo użyteczne w stymulowaniu przedsiębiorczości oraz promowaniu inwestycji produkcyjnych w celu poprawy klimatu gospodarczego. Odnosi się to do udziału w przedsiębiorstwach, do regionalnych funduszy kapitału wysokiego ryzyka, „inkubatorów działalności handlowej”, rękojmi, dostępnych terenów przemysłowych (zwłaszcza w regionach, w których są one bardzo drogie), itp.;

7.2 **wzywa** Komisję, aby rozważyła dodanie nowych form wsparcia dla pomocy regionalnej, które zoptymalizowałyby wykorzystanie funduszy publicznych oraz miałyby niewielki wpływ na konkurencyjność.

8. Pomoc a przeniesienia

KOMITET REGIONÓW

8.1 **z zadowoleniem odnotowuje**, że wniosek dotyczący nowych rozporządzeń w sprawie wspólnotowego funduszu strukturalnego wprowadza wymóg utrzymania inwestycji w okresie siedmioletnim. Jeśli przed upływem tego okresu przedsiębiorstwo przeniesie się na inny obszar, utraci prawo do pomocy wspólnotowej. W zależności od uwarunkowań technologicznych danego sektora, można by rozważyć wyjątki od tego postanowienia.

9. Sprecyzowanie inwestycji początkowych

KOMITET REGIONÓW

9.1 **uwaga**, że konsolidacja firm już zainstalowanych na danym obszarze jest równie ważna jak przyciąganie nowych przedsiębiorstw. Dlatego też nie należy dyskryminować firm, które już istnieją na danym terytorium oraz inwestują we wzrost i konsolidację wobec firm posiadających podobne projekty inwestycyjne, które dopiero osiedlają się na danym obszarze. Jeśli wsparcie udzielone będzie jedynie na rozruch, zachęci to zakłady do przemieszczania się;

9.2 **uwaga**, że zakup gruntów oraz koszty uzbrojenia różnią się w dużym stopniu między regionami w zależności od fizycznych cech terenu. Dlatego też, zamiast zakazać finansowania kosztów związanych z gruntami, byłoby lepiej ograniczyć je jako odsetek całości planowanych inwestycji w regionach, w których zakup ziemi, uzbrojenie, itp. stanowią ważne czynniki;

9.3 **proponuje** także wprowadzenie systemów lub procentów dla inwestycji niematerialnych w celu zmniejszenia maksymalnej wielkości finansowania w odniesieniu do całości inwestycji.

II. Zalecenia Komitetu Regionów

Komitet Regionów wzywa do tego aby:

1. zreformować pomoc regionalną w celu zmniejszenia jej ogólnej wielkości zgodnie z zaleceniami ze szczytów Rady w Sztokholmie i Barcelonie oraz przekierować ją zgodnie z celami spójności, biorąc pod uwagę różne sytuacje regionalne oraz priorytety określone przez UE. Zmniejszenie ogólnej wielkości pomocy regionalnej uzyskać można za pomocą środków bardziej sprawiedliwych niż generalna redukcja wszystkich progów maksymalnych;

2. utrzymać koncepcję dotacji netto mających zastosowanie do obliczania pomocy regionalnej;

3. rozważyć zastosowanie okresów przejściowych w przypadku regionów zmieniających swoją klasyfikację z lit. a) na lit. c). W tych przypadkach proponuje się stopniowanie pomocy w taki sposób, aby zapobiec ponoszeniu przez te regiony kosztów rozszerzenia (regiony dotknięte efektem statystycznym i naturalnym). Także w przypadku regionów objętych lit. c) i tych, które straciły ten status, postuluje się lepsze traktowanie przy uwzględnieniu maksymalnego limitu liczby ludności mogącej korzystać z pomocy regionalnej;

4. ustalić obiektywne kryteria i solidne podstawy prawne do klasyfikacji regionów oraz stopniowania pomocy regionalnej w zgodzie z celami spójności;

5. określić kryteria klasyfikacyjne w celu rozpatrzenia specyficznych cech każdego z regionów, bez względu na położenie geograficzne. Klasyfikacja ta powinna zostać dopasowana w taki sposób, aby uwzględniła postępy uczynione przez każdy region;

6. rozważyć przyznanie dodatków procentowych regionom z niedostatkami naturalnymi, demograficznymi czy strukturalnymi, bez względu na to czy obejmuje je art. 87 ust. 3 lit. a) czy też art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE;

7. rozważyć włączenie dodatków do struktur horyzontalnych, według poziomu rozwoju oraz konkurencyjności regionów (regiony otrzymujące pomoc i nieotrzymujące pomocy);

8. skoordynować wytyczne pomocy regionalnej z pomocą horyzontalną oraz celami priorytetowymi programu lizbońskiego;

9. włączyć spójne kryteria do wytycznych pomocy regionalnej odnoszących się do pomocy dla sektorów odgrywających kluczową rolę w rozwoju regionalnym;

10. Komisja Europejska wykonała badania i analizy różnorodności sytuacji regionalnych występujących w Europie, tak aby jej wnioski odpowiadały kryteriom równości;

11. włączyć środki pomocy, które mogą zostać przyznane danemu obszarowi, do strategicznego planu rozwoju regionalnego;

12. uwzględnić inne wskaźniki oceny regionalnej sytuacji gospodarczej, takich jak wskaźnik zatrudnienia, szczególnie w przypadku regionów nieotrzymujących pomocy;

13. zastosować inne, łatwiejsze do zarządzania formy pomocy przedsiębiorstwom, które stanowiąć będą mniejsze obciążenie dla środków publicznych;

14. ustalić wyższe progi dla zgłaszania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, oraz robić to a posteriori, przy czym należy odróżnić prawa uznane przez konstytucje narodowe i niestanowiące usług gospodarczych;

15. zwrócić szczególną uwagę na nowe formy wsparcia przedsiębiorstw (kapitał wysokiego ryzyka, rękojmie, udział w kapitale spółki, zwolnienia podatkowe, itp.)

Bruksela, 7 lipca 2005 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB